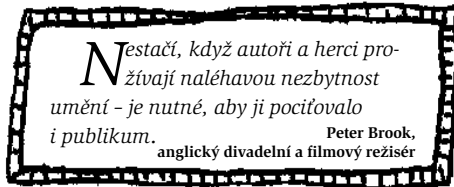

ZPRAVODAJ 4

Pondělí 8. srpna 2005

Svátek má Soběslav

- strana 2
Hronov není uzavřená krabice
- strana 6
Balada z hor
- strana 9
Mlejnek má starosti

- strana 14
Hronov očima dětí
- strana 16
Pícičko
- strana 18
Z Matice do Commedie

U nás

V Hronově se vždycky zastydím, že jsem nečetla kroniku U nás. Naštěstí mám ve svém okolí dva lidi, kteří, postižení o prázdninách

infekční chorobou nebo úrazem, četli si toto dílo v posteli, zatímco já jsem byla na Jiráskově Hronově. Když jsem jim po návratu vyprávěla zážitky z divadla, oni mi na oplátku vyprávěli kroniku U nás, „kroniku bez králů, princů a dynastických válek, kroniku půlpánů a sedláků a chudých tkalců, a proto novou,“ kterou Mistr Jirásek psal „ze všech svých knih nejraději.“

V přestávce mezi představeními v Hronově člověk stihne krátkou procházku nebo návštěvu: navštívila jsem tedy Mistrův rodný domek a jeho hrob. Je na něm z kamene vytesaná prý husitská žena od sochaře Jaroslava Horejce – nevím, podle čeho se pozná, že žena je husitská, ale ta socha je docela pěkná a smutná. Stejně pěkný

je hrob dvou dalších členů jeho rodiny hned vedle. Je tvořen seskupením kamenů a křovin – na tomto místě se dílo, vykořistěné ideologicky i pedagogicky, dostává do správných souřadnic vypravěčského talentu a pracovitosti svého autora, a ve vši skromnosti také oddané služby, kterou v roce Mistrových sedmdesátin takto pojmenoval T.G.Masaryk: „Učil jste lid čísti, přemýšleti a uvažovati, to znamená připravovati cestu ke svobodě.“ Masaryk v roce 1921 měl na mysli svobodu národa a jeho nového státu, ale kvůli tomu nemusíme jeho výrok shodit ze stolu jako odbytý – vždyť jak jinak člověk docílí svobody svého ducha než tím, že čte, přemýšlí a uvažuje?

pokračování na straně 2

Letos je v Hronově zima, a tak člověk hledá, jak strávit chvíli času v teple. Kromě času stráveného na představení lze doporučit i návštěvu muzea, které je umístěno v divadelní budově. Jsou tam k vidění dvě divadelní opony hronovského ochotnického spolku: tu první maloval A.Knahl (v kronice U nás Kalina), zakladatel a později „říditel“ ochotnického divadla v Hronově, jinak hodinář, kostelník, muzikant a všeuměl. Na této oponě je vymalován Hronov asi v roce 1847, kopce kolem jsou bezlesé, pokryté pruhovanou látkou úzkých polí. Krajinu jakoby utkali hronovští tkalci - je barevně stejná jako ukázky látek a oděvů v muzejní expozici. Nad schodištěm visí ještě jedna opona, na té je v popředí budova hronovského nádraží taková, jaká je i dnes, z neomítnutých červených cihel: tu namaloval malíř Šrůtek v 70. letech 19. století. Jak důležité byly pro někdejší divadlo opony, oddělující svět jeviště od publika zrakem neproniknutelnou stěnou s obrazem současné reality - a jak pro nás ztratily význam! V časech, kdy si ochotnické soubory pořizovaly malované opony, hrálo se divadlo „u nás“.

Rodné domy, pamětní desky, hroby a muzejní vitríny patří do soupisu „havadna“, jak ho sestavil Jiří Voskovec s Janem Werichem: to už se život Mistra Jiráska chýlil ke konci ověncen poctami, tituly a zajištěným místem v čítankách. Jiný hronovský rodák, Egon Hostovský, by asi těžko odpovídal na otázku, kde je to „u nás“ ve své dvojí emigraci. Stejně je ale pěkné někam patřit, někam, kde si to člověk ohraničuje sám bez ohledu na to, jak velký celek ho obklopuje se všemi svými nároky, nabídkami a dozory. Někam, kde si člověk může „čísti, přemýšlet a uvažovati“ a taky, T.G.M. jistě promine, kde si může hrát divadlo. Neboť tak si připravuje a udržuje průchodnou cestu ke svobodě.

Alena Zemančíková

HRONOV NENÍ UZAVŘENÁ KRABICE S MAŠLÍ A NÁPISEM NEKLOPIT

Do Hronova ho nepřilákaly ani divadelní kluby, ani lampióny svítící nad řekou Metují, ani výborné palačinky ve zdejší cukrárně, ale příležitost zahrát si divadlo. FRANTIŠEK ZBORNÍK, současný ředitel NIPOS, jehož útvar ARTAMA spolupopřádá Jiráskův Hronov, působil v sedmdesátých a osmdesátých letech v amatérském divadle Šupina Vodňany. Dnes patří mezi českolipské amatéry, píše příběhy pro děti i dramaturgie pro profesionální divadlo.

Na Jiráskově Hronově jste byl mnohokrát jako divadelník se souborem, dále jako člen PC klubu i jako lektor K(n)MD a teď jako ředitel NIPOS. Jaký je Hronov právě z tohoto pohledu?

Je to daleko míň zábavné. Můj úkol je vnímat, jak lidé komunikují, jak se dívají na organizaci i na program, jak jsou spokojeni se zázemím a podmínkami pro práci apod. Škrtnám z toho, co se dozvím, to nejkrásnější a to nejhorší, a vzniká mi obraz, o kterém potom budu mluvit se svými kolegy. Na jednu stranu jsem klidnější, protože například nezažívám nervy, vzruch, napětí či obavu, co se dozvím od diváků o našem představení, ať už Šupiny Vodňany či České Lípy. Na druhou stranu, pokud se teď něco skutečně nepodaří, tak to není otázka jenom toho, že se nepovedlo představení. Náprava často potom trvá dlouho a je méně příjemná, protože musím mluvit s lidmi a přesvědčit je, že by určité věci mohly být jinak. Každý profík má zaběhnuté rituály a postupy. Narušovat je, znamená narušovat i jeho postoje a stanoviska. To je mnohem těžší než předělávat něco v divadle.

Kolikrát jste si na Hronově zahrál?

Pětkrát se Šupinou Vodňany: prvně to bylo v Úsměvech a kordech, pak jsme tu

hráli Rilkeho, Klicperu, Markétu Lazarovou a Vyber si synku. S Českou Lípou jsem tu byl s inscenací Na druhé straně řeky. A jednou jsem tu zaskakoval v českolipském představení Shakespeara Snu noci svatojánské. Takže celkem sedmkrát. Mám-li být úplný drzoun, tak připočítám i krátké představeníčko, kterým jsme loni adorovali Jana Císaře. To jsem napsal i zrežiroval.

Co pro vás znamenalo na konci 70. a potom v 80. letech jezdit na Jiráskův Hronov?

Obrovskou ambici. Tenkrát jsme byli v postavení, ve kterém je dnes možná Vosto5 nebo V.A.D. Kladno, aniž bych ty soubory chtěl srovnávat. Spolu například s Anebdivadlem jsme byli nastupující generace, která přinášela do amatérského divadla, a možná i do českého divadla obecně, nové myšlenky, tendence a jevištní prostředky, které se tehdy nepoužívaly. Přinášeli jsme vlnu divadla metafory a silných témat, a díky tomu jsme byli hodně populární a měli pocit, že náš přístup je jediná možná cesta. Kdybych teď dělal inscenaci, budu složitě hledat, kudy na to, protože jsem trochu ztratil sebejistotu v názoru, co vlastně svět v divadle potřebuje, žádá a jakými prostředky se to má sdělit.

Znamená to, že teď na žádném představení nepracujete?

Ne. Vyhovuje mi to i proto, že můj denní režim je docela náročný: dojíždím do práce z České Lípy do Prahy a vracím se kolem půl sedmé večer. Jsem přes den pořád mezi lidmi, a tak už nemám příliš energie scházet se dvakrát třikrát týdně na zkoušku a pracovat se souborem do noci. Víc mě těší pro divadlo psát.

Než se dostaneme k tomu, co píšete, slyšela jsem, že jste byl „hronovský rebel“ a přičil jste se někdy výrokům poroty...

No, to jo, s panem profesorem Císařem jsme se v době, kdy byl ještě docentem, pohádali veřejně před asi třemi stovkami lidí. Bránil jsem naši inscenaci, velmi rasantní úpravu Klicperova kousku Každý něco pro vlast. Diskutovali jsme a přeli se, protože jsem měl pocit, že i když se třeba něco nepovedlo, jak by mohlo, způsob, kterým jsme to dělali, byl prostě legitimní. Obecenstvo bylo tenkrát docela na mé straně, ale musím říct, že se mi velmi líbilo, když potom pan profesor přišel a řekl mi, že o tom všem hodně přemýšlel, a že mám možná pravdu. Hodně tím v mých

očí vzrostl. Později, když jsem byl starší a zkušenější, tak jsem se zas „hádal“ jako člen porot, diskusních klubů či seminářů, které jsem vedl.

Takže tyto emoce, rozpory a vášnivější diskuse na Hronov patří?

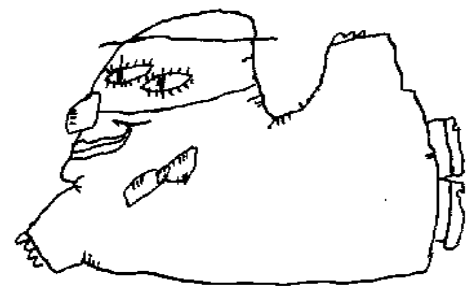
Divadlo je komunikace a komunikace je dialog, a dialog je, když dva, tři nebo více lidí mají na věci různé názory. Kdyby je neměli, není dialog. Generačně, esteticky, názorově i co do idejí jsou lidé prostě různí, zaplať pánbůh! A zaplať pánbůh, že o tom můžu veřejně mluvit. Mám rád diskusi o divadle, baví mě, ale nebaví mě nepokora, ať už v diskusi nebo v představeních. Ten, kdo dává svou kůži na trh v představení, inscenaci, musí samozřejmě počítat s tím, že přijdou plusy i mínusy. Svět takový je.

Je podle vás Jiráskův Hronov dnes dobře postavený a uspořádaný, nabízí lidem to, co jim skutečně může nabídnout?

Současné uspořádání, které zahrnuje velikou vzdělávací část, je výsledkem mnohaletého a docela trpělivého bádání a zkoušení. Není to žádná akademická schránka, která vznikla v Praze na nějakém úřadu, ale neustále vychází z diskuse o tom, co se podařilo i nepodařilo, a jak by to mohlo být jinak. Eliminují se osamocené názory a berou se v úvahu ty, které převažují nebo jsou zajímavé a inspirativní. Vždyť Hronov se přeci pořád lehce mění, není to žádná uzavřená krabice s mašlí a nápisem NEKLOPIT! Myslím, že současná podoba přehlídky splňuje zatím asi nejvíc účel, pro který Jiráskův Hronov existuje.

Program Jiráskova Hronova stále narůstá, objevuje se v něm i dost nových souborů. Máte pocit, že jsou u nás nosná témata a chuť dělat amatérské divadlo?

Témata pro umění, tedy i pro divadlo, přičemž přívlastek „amatérský“ nehraje roli, samozřejmě existují. Jde o to, jestli lidé mají chuť, čas a samozřejmě i tvůrčí sílu se jimi zabývat. Já třeba teď vím, že momentálně nemám v sobě žádný přetlak udělat divadlo, kterým bych se k něčemu vyslovil. A čistě zábavné divadlo mě nikdy moc netěšilo. Proto v tuto chvíli nic nedělám, ale cítím, že lidé kolem mě mají v sobě potenciál cosi vyslovit, energii i chuť. Divadlo je pro mě nejvýsošnější, nejkompletnější umění, a to, že se děje v určité chvíli, v daném okamžiku, je jeho přednost i nevýhoda. Přednost vidím v tom, že mohu v tuto chvíli říct, jak momentálně vnímám svět a nabídnout svou zkušenost k zamýšlení ostatním.

Říkáte, že v sobě nemáte žádný přetlak, co světu sdělit, ale přesto pro divadlo píšete, takže nějakou potřebu asi máte...

Teď jste mě dostala... Mluvil jsem o silných tématech a to, co jsem napsal v poslední době pro divadlo, jsou věci spíše zábavné. Napsal jsem pro Milana Schejbalu do ABC dramatičtí Tří mužů ve člunu. Myslím si neskromně, že je to hodně zdařilá inscenace, ke které snad moje předloha taky pomohla. Skrývá v sobě i téma, i když z ní nijak netrčí. Udělal jsem taky pro českobudějovický soubor, který se dříve jmenoval Studio dell'arte, nyní divadlo Pod čepicí, adaptaci několika starých českých pověstí. Myslím, že je to taky hezká loutková inscenace, ale takový ten přetlak tématu, kterým bych chtěl „oslovit“ svět, ve mně není.

Takže nemáte momentálně nic rozepsaného?

Ne. Mám pocit, že svět, který vidím kolem sebe, je tak strašlivě divadelní, groteskní a komediální, že situace a role fungují úplně mimo jeviště, které je k hraní určeno. Hrozně rád bych našel nějaký grunt, proč jsou věci dnes tak nepěkné. Ale to, co si zatím v hlavě k tomu skládám, je komunální a popisné; nepřišel jsem ještě na to, jak by se taková věc dala napsat, aby to nebyl televizní seriál anebo jenom taková legráčka. Cítím, že problém je daleko hlubší, ale neumím to slovy pojmenovat.

Napsal jste také příběh O dívce Hanakó a nejkrásnějším draku a knížku pro děti, možná spíš pro dospělé, Naháci a načesáci...

První knížka je na motivy jednoho japonského příběhu, druhá na motivy mého snu. Naháci a načesáci jsou příběhy o fantazii a hledání toho, co je v životě důležité. Psal jsem to pro děti, ale nevím jestli jsem nemyslel víc na jejich rodiče. Myslím, že u obou knížek by se hodilo, aby si je četli rodiče s dětmi.

V obou je výrazným prvkem jistá poezie příběhu, čímž nemyslím verše. Je pro vás důležitá?

Na jakémkoli příběhu mě vždycky zajímá, co je pod ním, jestli v sobě skrývá něco hlubšího než jenom slovo nebo gesto, a poezie má podobné charakteristiky: za slovem je ukryto něco, co člověk musí domýšlet, a co ho může pozitivně okouzlit nebo negativně naladit, nějakým způsobem ho to vzrušuje a oslovuje. A to mě na kumštu zajímá nejvíc. Proto to mé váhání s tím, jak uchopit látku o současné skutečnosti. Zdá se mi, že v ní naprosto chybí jakékoli tajemství a poezie. Když jsem včera poslouchal jazyk Rozmarného léta, uvědomil jsem si, jak v současném kumštu schází věta jako: „Dnes ráno ve strohořadí doubků sešvihal mě Arnoštek svou kouzelnickou hůlkou,“ která vypraví jenom o tom, že mě někdo zmlátil, ale i o nobilese, poezii, rytmu, o tom, jaký byl předcházející večer, že za tím byla láska... Tohle všechno je v té jedné větě. A něco podobného mi v současném umění strašně chybí.

Zuzana Vojtíšková

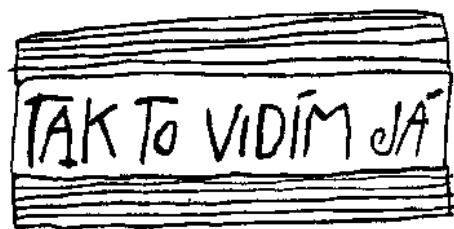
Hurá, ejhle, ejchuchu, morceshadry, sapristi a sakramejdro,

v Hronově vzniká centrum alternativy. Ve stáncích ARTAMA se včera prodával druhý nezávislý ilegální undergroundový deník Jiráskova Hronova. Po Petru Lébloví a jeho dvou pomocnicích (jedna z nich je i na tomto JH), kteří v polovině devadesátých let na hotelovém pokoji v Radnici připravovali svého Ježečka kamzíčka, se nynější deník vydal ještě do hlubších vrstev podzemí. Jmenuje se Hronovská kontrakce a dosud vyšla dvě čísla. A na dvoře základní školy už podruhé vyrostl stan, který ostře konkuruje oficiálnímu programu Hronovu - ON i OFF. Přivezlo ho jako loni pražské Vosto5 a zase se tam začíná divadelně pářit a pářit. A v Jiráskových sadech vystupuje legendární Bílé divadlo Ostrava, jež je již „známou“ značkou divadelní alternativy. A v novém sálku ZUŠ vystupovala Anička Dučaňová, představitelka alternativního kabaretu. A Hronov včera navštívil Petr Bergman, aktivní alternativec na letním Broumovsku.

Sapristi, co se to děje? Kam se poděla soudnost a pořádkumilovnost zdejšího kraje a festivalu? Copak si můžeme nechat naše úvahy, recenze, časopisy a divadelní žatvy, náš těžce dobytý evoluční kapitalismus rozvracet nějakými samozvanci? Posuďte sami, co jsme se v deníku KONTRAKCE, který v záhlaví tvrdí, že nám konečně řekne PRAVDU, dočetli: „Redakce zpravodaje se již několik let skládá pouze z vyřazených robotů Náchodské textilky...“ Takovou nehoráznou lež si nemůžeme nechat líbit. Po důkladném pátrání jsme zjistili, že všichni roboti a.s. Tepna Náchod byli těsně po Listopadu 89 dešlichtovací metodou rozpuštění a žádný se již na území ČR nevyskytuje. Potvrdil nám to Mgr. Jaroslav Heyrovský z textilní fakulty Technické university v Liberci. Ptáme se, odkud se tedy bere ona v nadtitulu uváděná PRAVDA?! Co za cíle sledují redaktoři hans, jas, MVDr. Vlastimil Klidný, tuc, tot, buz, eds, dead a hon? Není list náhodou kontrarevolučním centrem špiónů pravolevých alternativ? Nejde o list zneuznaných, Jiráskovým Hronovem letos odvržených, pánů Tejkla a Lanty? Zaslýchli jsme dokonce, že jde o přesmyčku a že list se původně měl místo KONTRAKCE jmenovat STROTzerAKCE anebo PHDrAKCE a že za ním stojí nejhlavnější osobnost JH PhDr. Milan Strotzer. Nevíme a necháme naše p. t. čtenářstvo pátrat. Spolu s novým listem a jeho radami voláme: Neprpadejte panice. Ani my jí neprpadáme a události na poli divadelní i publicistické alternativy budeme dále monitorovat.

Vllllldmmrrrr Hllllcccccccc (sakra, už nám docházejí baterie)

ANNA DUCHAŇOVÁ: MALÁ VEČERNÍ SNÍTKA

Malá večerní snítka

Bože můj, to byla absolventka DAMU? Co to tam předváděla? Dělal si z nás srandu? Co má společného osamělý obláček s nějakým kusem růžového toaletáku? Stařenka se zázračně

nestárnoucí pleť a oholenýma nohama? To mě podržte. Nevěřím jí ani nos mezi očima a přiznávám jí jen obstojnou hru na saxofon a téměř čistý zpěv.

půl bodíku

Kristýna Filčíková, seminář P, 19 let

Malá a občas i dost velká výprava do Aniččina dětského světa. Neškodilo by trochu více soustředěnosti. Interpretka by se možná měla spíše věnovat hře na saxofón, kterou

ovládá. Osobitě podání se obecenstvu líbilo.

půl bodu

Pavel Řícha, seminář L, 23 let

Anička, anděl logik a růžový sen. Už se vám někdy stalo, že byste dobrovolně nosili půl dne toaletní papír ve vlasech? Já ho dnes nosila přímo hrdě. Annina spontaneita a obrazotvornost mě vtáhla do „dětstvosnu“.

●●●●●

Magdalena Hůlová, seminář R, cca 20 let

Nějak jsem nepochopila, jestli ta slečna tak dokonale drží stylizaci, že jí to hraní vlastně ani moc nejde, nebo ji prostě zradila technika. Místy jsem si přišla spíš jako na po-vedené besídce ZUŠ.

Dramaturgie, ani režie, nebyla dobrá, ale ta slečna má takové charisma, že by na jevišti dohromady nemusela skoro nic dělat. A song smutného růžového snu byl úchvatný.

●●●

Jitka Páleníková, seminář J, 22 let

Prepadlo ma malé podvečerné snítko

Anna Duchaňová, absolventka KALD DAMU Praha, bola v Komornej scéne ZUŠ najskôr veľmi starou ženou, potom efemérnou bytosťou vysvetľujúcou Božie činy s obláčikmi, nato dievčatom vykladajúcim o snoch. No a medzitým občas sama sebou (keď sa prezliekala alebo keď komentovala svoje pôsobenie na javisku) a viac ako občas speváčkou rôznych žánrov pop music. Všetko vyvrcholilo hrou na saxofón. V jej autorskom predstavení boli prvky monodrámy, bábkového divadla, čierneho divadla, miernej provokácie aj show. Vymenila štyri kostýmy, úspešne kontaktovala obecenstvo, to si dokonca vypýtalo prídavok. Je mladá, pekná a vzdelaná.

Tak kde je problém? Prečo som mal po celý čas intenzívny pocit, že som sa nevedomky dostal na poriadne zlý trip? Prečo som si

musel až obsesívne klásť stále tú istú otázku, či sa naozaj deje to, čo vnímam?

Chvíľu som sa pokúšal zachrániť úvahami o irónii, o nadhľade z takej výšky, kde už so svojimi dioptriami nedovídam. Nuž ale aby som pochopil, že ide o iróniu, či parafrázu, musel by byť text aspoň na jednom mieste iný ako beznádejne v obsahu aj forme slaboduchý. Autorka, herečka aj režisérka by mi musela aspoň na chvíľu ukázať, že ovláda svoje pero, telo, hlas aj rekvizity. Potom som si pomáhal s teóriami o mladom veku protagonistky a o tvorivej aj hereckej potencii, ktorá sa v nej skrýva a o pár rokov mi to ukáže. Precitnutie bolo po vysvetlení skratky KALD DAMU viac ako kruté. Teda, aby som bol presný, pre mňa.

Možno autorka a herečka pochopila alternatívu ako principiálny antagonizmus. Naozaj si inak neviem vysvetliť to zúfalé a nechutné robenie grimás v úvode, ktoré by šokovalo aj nemeckých medzivojnových expresionistov. Inak si neviem vysvetliť pohybovú kultúru hodnú detí predškolského veku, ktorej najvyššími prejavmi boli kotúle vpred. Ani zúfalú intonáciu pri speve a parodické prvky odpozerané na nejakej detskej estráde.

Alebo ma nečakane prepadlo malé podvečerné snítko so snom o poriadne zlom divadle.

Karol Horváth

RECENZE

Vzorníček

Anna Duchanová, absolventka KALD DAMU vymyslela, zrežirovala a zahrála představení Malá večerní snítka. Ony to byly vlastně dvě představení - předcházelo ještě cosi o obláčcích (titul nebyl nikde uveden nebo jsem jej přehlédla).

Odposlechnuto ihned po představení - někdo její produkci označil za vynikající postmoderní kabaret, někoho to rozhořčilo jako „bombastické divadelní nic“. A možná mají pravdu všichni (tedy obě strany).

Já bych toto představení pojmenoval nejspíš „vzorníček“. Tedy ne od slova vzorný, ale od slova vzorek. Stylů, druhů, žánrů... jsme viděli nepřeborně. Od jakoby stanislavského převtělení k brechtovskému zcizení, od civilního projevu k expresivní parodii, od loutkového divadla k divadlu

pohybovému, postupy cool dramatiky nevyjímaje. Viděli a slyšeli jsme vyprávění, povídání, tanec, zpěv, přednes, hru na saxofon, ale hlavně nesmírně ambiciózní a sebevědomé bytí na jevišti.

Chci věřit, že je to „vážně“ míněný opus, že jde o pokus o upřímné sebevyjádření. Protože bez této víry bych se musel přiznat, že na mě celé představení působilo spíš jako reklamní šot, propagující autorku a její, byť nemalé, dovednosti. V tomto pocitu mě bohužel podporuje i celá řada nepřesností a nedotažeností, kterých se (alespoň v představení v sobotu v 18:45) protagonistka dopustila. Od faktu, že hrála vlastně dvě minuscény, přestože inzerována byla jedna, a k jejich spojení došlo pro diváka poněkud zavádějícím způsobem, přes pokus zapojit diváky do akce, která se pak nekonala (a ani nebyla potřeba), až po podivnou děkovačku, kdy přídávky byly motivované spíš touhou si ještě něco zahrát, než potřebně dlouhým aplausem publika.

Nic z toho, co jsem napsal, ovšem nevylučuje možnost divadelního zážitku. A ten se opravdu dostavil (byť ne vždy v rovině libosti).

Štěpán Filčík

Annou Duchanovou,

autorku a interpretku sólového kabaretu Malá večerní snítka

Loni v září jste absolvovala KALD DAMU v třídě profesora Jana Schmida. Co vám škola dala?

Mě vlastně ta škola zklamala. Přinesla mi jakousi deziluzi. To, k čemu jsme se Schmidem směřovali, se neuskutečnilo. Měla jsem pocit, že studenti jsou tam drženi v jakémsi vakuu jako děti, co si hrajou. A pak, když jsme tu učenou hravost měli začít využívat, nás Schmid nechal být. Porad si každý sám. Takže na školu nevzpomínám moc v dobrém.

Jak vznikl název vašeho souboru?

Byli jsme s Petrem Pulou na internetu a přihlašovali jsme se tuším na přehlídku Modrý kocour do Turnova. Měli jsem vyplnit název, ale žádný jsme neměli. Bylo to v Intersparu, takže internet byl placený. Petr řekl Vyrobcí si své letadýlko, tak jsme to tam napsali. Ale teď si myslím, že ten název mě docela vystihuje.

Čeho byste chtěla divadlem v divadle dosáhnout?

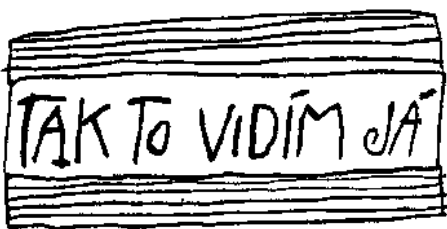
Jsem ráda, že ty kabarety dělám a že to docela vychází. Začala jsem je dělat kvůli sobě, protože jsem si sólovou práci chtěla vyzkoušet. Hrávám po různých pražských kavárnách, zkoušeli jsme i kavárnu v NoD, ale tam to moc nefungovalo. Zvou nás na různé festivaly, chtěla bych zkusit hrát v Minoru. Když mi někdo dá dobré podmínky, můžu přizvat živé muzikanty. Chtěla bych ještě vyzkoušet další možnosti autorského kabaretu. Strašně mě to baví. Ale nijak se s tím nevymezuju. Cítím se trochu jako soukromej blázen, ale jsem otevřená všem impulsům a možnostem.

hul

Medailon

Název souboru - či spíše autorského divadelního kabaretu jedné herečky - vznikl na jaře tohoto roku pro festival Modrý kocour v Turnově. Kromě hudby je výlučnou autorkou a interpretkou loňská absolventka KALD DAMU, loutkářka, herečka, performerka, zpěvačka, muzikantka Anna Duchanová. V rámci této své autorské koncepce již vytvořila dva kabaretní programy. Vedle zde prezentované Malé večerní snítka to bylo před více než rokem (ještě během studií) vzniklé pásmo krátkých skečů a písní Singing with Anička, kabaretní příběh slavné umělkyně, která se slavnou nikdy nestala.

FRANTIŠEK ŠVANTNER: MALKA

Malka

Och, ten patetický poetismus! Copak všechno, co je závažné, musí být zahráno s až ospalou pomalostí, aby si člověk mohl věci „promyslet“? Mělo mě to rozplakat?

Nerozplakalo. Mělo mě to rozesmát? Nerozesmálo.

Kristýna Filčíková, seminář P, 19 let

Atmosféra slovenských hor a salaši perfektně doladěná živou hudbou na mě sice dýchla, ale celkově mě představení (jako neznalce desatera příkázání) příliš neoslovilo, ale cením si vizuálního a pocitového dojmu z toho.

Pro můj vkus těžko hodnotit, ale obecně se zřejmě líbilo.

Pavel Richta, seminář L, 23 let

Určitě by se dala ocenit herecká koncentrovatost a ukázněnost, stylová jednota a čistota provedení. Hlavní problém inscenace byl pro mě jen přílišná zatěženost symboly, což se stává pro slovenská představení na JH typickým. Myslím, že symboly by měly vycházet z jevištního jednání, nějakým přesahem, posunutím do jiného významového plánu a ne být do inscenace implantovány zvenčí. Navíc takto se motiv božích příkázání brzy vyčerpá a neměl se už kam posunout. Stejně tak všudypřítomné zvonce za chvíli jen obtěžovaly a jejich sdělení bylo banální. Příběh je sám o sobě silný a archetypálnost se mu nemusí dodávat uměle. Závěrečný obraz mě doslova urazil - nemám ráda teozovité a moralistní divadlo.

Jitka Páleníková, seminář J, 22 let

Balada z hor poměřovaná desaterem

Divadlo Commedia z Popradu přivezlo do Hronova poetiku, jakou jsme zde v minulosti od slovenských souborů byli zvyklí vidat - obrazivé baladické divadlo vycházející z kvalitní předlohy a pracující s množstvím dobře použitých metafor a symbolů.

Příběh Malky je prostý, zakotvený v archetypálních tématech lásky, žárlivosti, zbojnickví, svobody a smrti. Vystupují v něm pastýři, zbojníci, židovský krčmář a lichvář, četníci a dívka, která se nestačí proměnit v ženu. Příběh je prostě traktován bačou, který ho otevírá i uzavírá po způsobu pradávných vyprávěčů. Žila byla Malka, kdo ví, jak se vlastně jmenovala a odkud přišla...

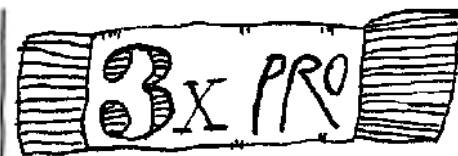
Inscenační úprava povídky slovenského prozaika Františka Švantnera z pera režiséra Vlada Benka zakotvila baladický příběh

v biblických souvislostech starozákonního morálního desatera, jimiž poměřuje a bezslovně komentuje jednotlivé činy. Kladu si ale otázku, do jaké míry je tato symbolika srozumitelná dnešnímu divákovi, jehož důvěrnou znalost desatera (s přesným odečítáním jednotlivých položek) nelze automaticky předpokládat. Číslice odkrývané na zvětšených Mojžíšových deskách, využitých jako multifunkční dekorační prvek, byly možná pro mnohé asi stejnou hádankou jako červený kohout symbolizující zradu anebo hůl s výraznou jedničkou v ruce „jediného pastýře“ lidského stáda, který věší svým ovečkám na krk zvonce, jejichž srdce bijí stejně jako lidská jasnými hlasy.

Popradská inscenace Švantnerovy Malky je čistá a umně vypracovaná, zachází vynalézací s výtvarnými prostředky i živou hudbou, která celé představení podmalovává a citlivě dotváří jeho emotivní hladinu. Herecké výkony jsou rovněž naladěny na jednotnou strunu baladického příběhu. Dobře zvolená je i hodinová stopáž, která dokáže publikum udržet na vlně pozornosti. Je to inscenace, která má myšlenku, styl a poezii a patří do vyšších pater amatérské divadelní tvorby.

Radmila Hrdinová

Vlada Benka,

režiséra a herce
Divadla Commedia Poprad

Pustili jste se do slovenské klasiky. Čím vás František Švantner zaujal?

Pro tohoto autora máme slabost s kolegou režisérem Marianem Čižmárikem. Líbí se nám, že není takový jednoznačný, černobílý. Ve své tvorbě, ve svých povídkách, má cosi velmi tajemného, nadpřirozeného. Těžko se to definuje, jsou to samé symboly a znaky. A tak jsme jako dramatičtí a inscenátoři pokračovali v tom, že jsme se snažili ty jeho vize přetavit divadelním způsobem. Nevím, jestli by byl pan Švantner spokojený, ale diváci většinou jsou. To nám dělá radost, je to taková zvláštní výpověď. Je opravdu těžké dělat takovou slovenskou klasiku, a tak se musím pochlubit, že před námi se o Malku nikdo nepokusil - byla to celoslovenská premiéra. Má to určitou výhodu v tom, že se tak vyhneme srovnávání.

Hrajete na Hronově poprvé?

Je to velmi zvláštní shoda okolností, ale minule jsme tu hráli také v jubilejním roce - na 60. ročníku Jiráskova Hronova, byl to tuším rok 1990. A shodou okolností jsme sem přijeli také se Švantnerem, inscenace se jmenovala Šabla.

K názvu vašeho divadla - Commedia - ale vážnost tématu příliš nesedí...?

Zjistili jsme, že jako skupina pěti až sedmi lidí, ve které pracujeme asi pět let, inklinujeme spíše k takovým tragikomickým věcem. Ale to neznamená, že se úplně zbavujeme humoru. I v Malce jsme si dovolili použít humor, nebránili jsme se tomu, protože je nám to dané. Ale udělali jsme to podle zákonů dobré dramatiky - když se lidé hodně smějí, o pár vteřin později přijde velmi vážná chvíle. A Malka přesně tuhle situaci nabízí. Četníci jsou tam pojatí v takové komické rovině, ale za chvíli padne náhodný výstřel a Malka umírá. Hrajeme tu věc už hodně dlouho, máme ji na repertoáru rok a půl, ale pořád nás těší v této inscenaci hrát.

jas

Medailon

Soubor vznikl v roce 1968, v současné době v něm společně režirují Vlado Benka a Marian Čižmárik. Benka pracuje v oblasti kultury i v civilu, má uměleckou agenturu. Další členové jsou dva moderátoři, dva učitelé a čerstvá maturantka. Každoročně vznikne nejméně jedna inscenace. Hraje na Slovensku, v Čechách, ale i v dalších zemích světa - Německo, Rusko, Portugalsko, Rakousko, Kanada, Švýcarsko, Tunis ad.

RECENZE

Zaplaven přílivem symbolů

Švantnerova novela je baladicky laděný a srozumitelně napsaný kriminální příběh: mladý valach Jerguš se zamiluje do osiřelé židovské dívky Malky, kterou začne podezřívat, že je mu nevěrná se zbojníkem Šajbanem, a proto ho ze žárlivosti udá policii. Když se dozví, že Šajban je Malčin bratr, a Malka mu tudíž nevěrná není, jde ho spolu s ní varovat, načež je Malka omylem zastřelena. Krásná balada o jedné zmarněné, zabitě lásce, o žárlivosti, o náboženských předsudcích.

Režiséři inscenovali příběh jako epizody deseti příkázání, přičemž se jejich číselná

posloupnost podrobuje průběhu v novele. A tady začíná pro mě největší problém inscenace: jednotlivá příkázání nejsou citována, ale objevují se zpřeházená ve formě arabských čísel, která různým způsobem vypadávají nebo jsou vyklápeny z alegorických kulis, které zase představují židovské a křesťanské symboly. Jinými slovy řečeno, jsem zaplaven nekonečným přílivem symbolů, znaků a náznaků, které mnohdy nemohu rozšířovat. A tomu nenapomáhají ani velmi solidní herecké výkony všech představitelů, ani jednoduché, ale výtvarně velmi působivé, kostýmy. Otázkou jsou i celkově monotónní temporytmus a doprovodná hudba.

„V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul.“ (část 3. příkázání, cit. podle ekumen. vydání) Škoda, že Commedia Poprad chtěla během šedesáti minut sdělit více než vše a nenechala sebe ani mě odpočinout.

Václav Špirit

TAK TO VIDÍM JÁ

Mlejnek

Každého skalního milovníka komisaře Rexe musel Mlejnek nadchnout. Trocha slabších hereckých výkonů, zbraní, motorek, trocha dobre mířeného sexu, ale nepřestřelil Mlejnek

trochu? Stále nové postavy a velká dávka přihlouplého textu. Rakouští filmaři vědí, kdy přestat a bohužel, divadlo není film.

●●● a půl puntíku

Kristýna Filčíková, seminář P, 19 let

Podle programu to tak sice nemělo být, ale můj dojem je, že jsem viděl realitu, a to velmi krutou a neveselou. Podle tohoto výkladu by mělo být představení kratší, proto jen bod.

●
Pavel Richta, seminář L, 23 let

No, Jiřík má hold rád modernu, zvláště je super vizualizací a super hudbou... A paralelně plynoucí minulost a přítomnost? Poslal bych to do Hollywoodu, aby tam profíci viděli, jak se to dělá.

●●●●●

Jiřík Matějček, seminář R, 22 let

Tahle detektivka pro mě byla šokující výpovědí o náhledu justice na svou pravou ruku policii. Naštěstí však spravedlnost zvítězila. Rozhodně se ale musím jet podívat do Řep.

●●●● a půl puntíku

Honza Kroul, seminář R, 29 let

DIVADLO KÁMEN PRAHA

PETR MACHÁČEK: MLEJNEK

RECENZE

Představenie z titulnej strany príručky Pravý Macho

Jan Pavel Mlejnek je chlap a policajt ako sa patrí. Všetky jeho gestá a činy sú naveky vhodné na titulnú stranu príručky Pravý Macho. A tie z koberca reklamnej agentúry Rio by veľmi dobre vyzerali aj na obálke časopisu Quo. Jeho slová a nekompromisné postoje by sa mali okamžite po vyslovení tesat obuškami do kameňa. Alebo aspoň do účastníkov najbližšej techno party.

Autor a režisér Petr Macháček napísal a zrežiroval príbeh MUŽA, ktorý TAKMER podľahol ŽENE s mimoriadnou znalosťou citovaného žánru. Dôsledne povyberal z jeho základných situácií a motívov tie najpodstatnejšie, pre žáner priam

archetypálne. Vyhodil všetky zavádzajúce a zdržiavajúce „zbytočnosti“ a spolu s divadlom Kámen nám predložil jeho čistú a zábavnú esenciu.

Tak ako je úsporný text, tak je úsporná aj scénografia, herectvo, či výber hudby. Treba však podotknúť, že všetko je premyslené, vedomé a povýšené neustálym variováním jednotlivých základných situácií alebo preslovov (napr. cesta do Řep), s ich budovaním ako gagu a s výraznou pointou.

Nešťastím inscenácie a teda aj konkrétneho predstavenia je neustále a otravné prestavovanie scény, ktoré úspešne rozbíja temporytmus. Keby napríklad riešili striedanie „reálnych“ a reminiscenčných výstupov tým, že minulosť by vykázali na praktikábel, možno by sa spreneverili svojej poetike, ale inscenáciu by skrátili najmenej o štvrtinu a získala by švih a esprit nielen v jednotlivostiach, ale aj ako celok.

Nad celkove príjemný dojem z predstavenia pre mňa vyčnieva literárne kvalitný text a výkon Milana Neburku v role Jana Pavla Mlejnká.

Karol Horváth

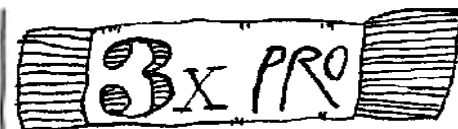
RECENZE

J. P. Mlejnek má starosti

J.P.Mlejnek má starosti. Sposobili ich jeho mimoriadna potencia a mimoriadna intelektuálna impotencia. To sa stáva. No v prípade Divadla Kámen z Prahy a ich inscenácie P.Macháčka Mlejnek však ide o viac. Nie som presvedčený, že je úplná pravda, že „...obsah není podstatný, ale tématem inscenace je sama její forma.“ /bulletin k inscenácii/ Forma totižto nesie obsah - banálny príbeh, ktorý sa traktuje spôsobom prerušovanej rekonštrukcie napriek istej antidivadelnosti, predsa len asociuje niektoré témy, ktoré jednak kotvia v aktuálnej prítomnosti, jednak sú netransparentnou asociáciou, napr. na televízne detektívne seriály. Takmer parodiou, ktorá ma však veľmi decentnú podobu. Jadrom výpovede tejto inscenácie je však obraz o vyprázdnenosti medziľudskej komunikácie, o absolútnej strate mravov a najmä vedomia akýchkoľvek hodnot.

Z toho vyplýva, že prím hrajú nekonečne sa opakujúce floskule, syntaktické klíše a verne kopírujú kruhový vývin minipríbehu. Je až obdivuhodné a zároveň „obdivuhodné“, že s takým minimom dramatického i scénického materiálu dokázali vyprodukovať také dlhé predstavenie. Mierne akcentovaná absurdita mixujúca sa s akousi autentickou skúsenosťou diváka robia z tejto inscenácie zvláštne dielo. Dielo, ktoré niektorí bezvýhrad príjmu, iní, možno, odmietnu. To odmietnutie sa môže opierať o nepochybniteľný fakt, že režisér a súbor zavrhol všetky kánony divadla, nielen tradičného /napr. gradáciu/, uberá sa skor po ceste javiskového minimalizmu. A v onom minimalizme nachádza obraz reality. Má teda táto inscenácia aj svoje poslanstvo i svoju kritičnosť. Má aj svoj vtíp, hoci komediálnosť vzniká skor na periférii scenického diania. Omnoho podstatnejšie je opakovanie, refrénovitosť traktovania situácií, ktoré síce posobí únavne, ale tvorí základný inscenačný princíp.

Je len hypotetickou otázkou, či by inscenácia posobila živšie, ak by súbor disponoval viacerými dobrými hercami, ktorí by aj lepšie zvládli artikuláciu, vlastne veľmi jednoduchých textov. Mlejnek nie je divadlom zážitku, ale divadlom konštatovania ľudského stavu, civilizačnej situácie a prázdnoty. **Vladimír Štefko**

Petra Macháčka,

autora a režiséra inscenace Mlejnek, vedoucího souboru Divadlo Kámen Praha

Divadlem se zabýváte jako nějakým intelektuálním problémem. Co vás na divadle přitahuje?

Hlavně je to asi jakási síla, energie, která sálá z jeviště. Když to vezmu technicky, tak ta síla jsou vztahy na jevišti. Mě ale zajímá to, že je herci dokážou vyjádřit nejen emocemi, ale taky v nějaké formě. Zajímá mě přesný timing a co všechno se s ním dá dělat, zajímá mě geometrické uspořádání postav na jevišti, zajímají mě otázky svícení, zvuku.

Otázky při této práci?

Když začnu připravovat novou inscenaci, mám otázek spoustu, jenom nevím, jestli si je dokážu dost dobře teoreticky postavit a pak i řešit. Divadlo dělám dost pocitově, i když samozřejmě mozek nevypojuju. My jsme dosud dělali inscenace, kde jsme formu opravdu hodně propracovávali. Abychom ty inscenace herecky zvládli, zvolili jsme je krátké a neměly propracované všechny další prvky formy divadelní inscenace, jako je světlo, zvuk. No a u Mlejnka se snažím využít všechno a navíc je poprvé naše inscenace takto dlouhá.

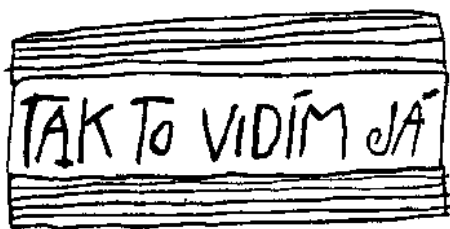
Zvolil jste žánr detektivky. Proč?

Byla to asi náhoda. Samotný text je inspirovaný detektivem Jeanem Paulem Moulinem (česky je to přece Jan Pavel Mlejnek). Viděl jsem nějaký z jeho posledních děl a znechutil mě tak, že jsem si řekl, že tohleto by se mělo ještě dotáhnout do konce. On sice vrahem v těch detektivkách není, ale chová se tak, ne-li hůř. Žánr detektivky je možná ale vhodný pro naše hrátky (s divadlem, pro to, když člověk s formálními věcmi experimentuje. Protože je obsahově jednoduchá. **hul**

Medailon

Vzniklo v roce 1998 jako uskupení lidí s vyhraněnou představou o svěbytné formě činoherního divadla. Skupina respektuje většinu zavedených pravidel činohry a používá její obvyklé nástroje, často jim ovšem dává jiný smysl. Na první pohled klasická divadelní forma se v provedení Divadla Kámen posouvá do nezvyklých rovin. Pojetí inscenací je důsledně autorské. Skupina věří, že forma je i v činoherním divadle přinejmenším rovnocenná obsahu a většina jejich inscenací je vystavěna na základě výchozí vize o formě. Obsah, který bývá odsunut na druhé místo, nikoli ovšem podceňován, potom vyplýne z této vize.

Divadlo Kámen dosud vytvořilo 6 celovečerních programů. Od roku 2000 hrálo kolem 30 představení ročně především v několika pražských klubech (Studio Damúza, Karlos bar, Karlínské Spektrum, Klub Klamovka aj.). Od října 2004 hraje pravidelně v Žižkovském divadle Jára Cimrmana.

Ženitba

Vtipná myšlenka, přesné charaktery, švih a spád, vypointované scény a nadšení. To je asi tak všechno, co se k tomu dá říct. Kromě toho, že se marně zamýšlím nad scénografií a hudbou, mě osobně představení nijak neoslovalo.

●●● a půl puntíku

Kristýna Filčíková, seminář P, 19 let

Zajímavé řešení scény, možná se dalo lépe využít. Celá inscenace i postavy v ní postrádají alespoň občasnou solidnost (bohužel i v mluveném projevu) a pro samou vtipnost začíná být nudná. Teprve na konci při řešení konfliktu postavení a svobody, nutí k zamyšlení, které jsem jinak nepotřeboval.

●●● a půl puntíku

Pavel Richta, seminář L, 23 let

Začátek mi přišel příliš ukecaný, možná by snesl ještě škrty. Zhruba od poloviny hry naskočil spád. V tu chvíli jsem se přestal nudit a začal se bavit. Škoda, že až po půli.

●●●

Honza Švácha, seminář H, 39 let

Já myslím, že to bylo v pohodě. Líbilo se mi, že scéna byla pěkně chycená a nebylo to „ruskózní“, jak většinou ruské věci bývají. Také se mi líbilo, že jsem neusnul.

Jirka Suk, seminář H, 33 let

Ano, taky jsem neusnula. Přišlo mi, že to rychle ubíhalo, že to bylo příjemné představení určené široké veřejnosti. Nebyla to žádná alternativa, myslím, že by se to líbilo všem Hronovákům.

Eva Ochrymčuková, seminář H, 23 let

DIVADELNÍ SOUBOR OS DRH KNMD JH 2004

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOL: ŽENITBA

REDUKOVANÁ ŽENITBA

V pátek měla premiéru inscenace Gogolovy Ženitby, jejíž koncepce se zrodila v hronovském semináři „R“ v roce 2004. Frekventanti a lektoři daného semináře posléze vytvořili uskupení „DRH“, aby mohli své nápady rozvinout a prakticky realizovat v podobě divadelního tvaru. Je nesporné, že se v tomto smyslu jedná o mimořádný počín, zvláště když uvážíme, že se členové uskupení sjížděli na zkoušky z celé republiky. Každopádně zde máme vedle rozehnaných „technařů“ v průběhu tohoto rušného léta další příklad „autentického společenství“, na jehož vzácnost nás nedávno upozornil i Václav Havel. Nechci tímto poněkud nepatřičným srovnáním význam vzniklé pospolitosti nijak zlehčovat – spíše naopak. Nezabývá mě to však zároveň povinností klást si otázky bezprostředně související s tvarem, který je plodem tohoto setkávání. Vznikla inscenace, která si nepochybně zaslouží naší úctu, ale která zároveň vyvolá četné polemiky. Vše se odehrává na jednoduché, symetrické scéně vymezené stěnami ze síťoviny. Ohnisko scény tvoří jakási centrálně zavěšená síťová houpačka, která reprezentuje lůžko Podkolatova. Jinak je v prázdném prostoru umístěn pouze nízký stůl. Kostýmy se pohybují mezi současností a poněkud fádne popisným historizováním. V souvislosti s použitím sítí nejednoho uvažujícího diváka jistě napadne, zda někdo – nebo všichni – nemají být „chyceni do sítí“ a možná se touto transparentní

přímocarostí bude cítit ochuzen. Sítě jsou později v průběhu inscenace využity pouze dvakrát: zavěsí se do nich Žvanikin, aby vytvořil zdařilou pointu svého „výlevu“ o mořské bouři a v závěru po sítích uniká z Agátina domu Podkolatov se Štěpánem. Je škoda, že toto velmi efektivní vyvrcholení obeznamenějším až příliš připomene závěr slavné Smočkovy inscenace Gogolových Hráčů v Činoherním klubu. Nejvíce otázek nepochybně vyvolá změna motivací jednání a s ní související textové úpravy. Z Podkolatova je v dané inscenaci homosexuál žijící v harmonickém svazku se svým sličným mladým sluhou Štěpánem. Jeho dalším sexuálním partnerem je Kočkarev, který Podkolatova nutí do sňatku s Agátou, aby vytvořil pro jejich homosexuální poměr krytí a zachránil jejich pozici v zaměstnání. Z jistého úhlu pohledu se může zdát, že do sebe v rámci tohoto výkladu vše logicky zapadá. Najednou je jasné a jednoznačné, proč se Podkolatov nechce ženit a nemáme problém ani s motivací Kočkarevova úsilí, aby se oženil. Otázkou však je, zda tato racionalizace a zúžení fabulačních motivací vskutku odpovídá rozměrům Gogolova textu. Domnívám se, že Gogolovi šlo v Ženitbě o něco víc než o jednoduchou anekdotu o nezdařeném sňatku. Ze hry se při tomto výkladu zcela vytrácí tajemství, nespívá nás z ní pocit absurdity a odcizení, nevyvolává v nás mučivé otázky po smyslu lidského údělu. Vše je zredukováno na jednoduchý sexuálně motivovaný model, z něhož je vytěsněno vše, co ho přesahuje. Z postav se v této koncepci stávají pouhé figurky, jednání spojené s rozhodováním nahrazuje při řešení situací přímočará demonstrace. Pokud by vše zůstalo v rovině nezávazného seminárního cvičení, snad by se s tím dalo vystačit, ve chvíli, kdy vzniká potřeba prezentovat danou koncepci v podobě inscenace, se však obávám, že je to přeci jen trochu málo.

Jakub Korčák

RECENZE

Ženitba ze semináře na jeviště přivedená

Psát recenzi na inscenaci, o které vyslechnete mnoho předem, je úloha nevděčná. Navíc se o Ženitbě včera podrobně hovořilo na Problémovém klubu, takže jsem si cestou na noční představení v Sále Josefa Čapka kladla otázku, proč bych měla přidávat další polínka na hranici, na které se kacíři dopouštějí se dezinterpretace Gogola včera pěkně ohřáli. Ale kromě recenzentské povinnosti mě hnala i zvědavost, co vlastně uvidím, zda na kritizovanou Ženitbu přijdou diváci a jak ji přijmou. Nuže - sál byl plný a publikum svým kolegům velice zjevně fandilo.

Vznik téhle inscenace je trochu výjimečný, protože se zrodila v loňském hronovském semináři DRH (dramaturgie - režie - herectví) a z vůle, obětavosti a vytrvalosti frekventantů z různých koutů republiky byla dotažena do podoby veřejné produkce. To je o hodně komplikovanější způsob práce než zkoušení sebraného souboru, navíc mnozí z protagonistů se ocitli na jevišti vůbec poprvé. Rozumím tomu, že cesta byla důležitější než dosažený cíl, i když ani ten není pro mě bezcenný.

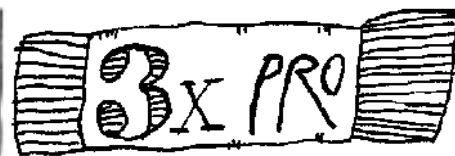
Na PC bylo mnoho řečeno na adresu (dez)interpretace Gogolova dramatu, respektive motivace, kterou inscenátoři našli pro Podkolatovu nechuť k ženitbě. Utajovaná homosexuální orientace vysoce postaveného ministerského úředníka, který svůj post musí navenek zajistit řádným manželským sňatkem se samozřejmě nabízí, dnes více než kdy jindy - podmíněna mj. diluviálními parlamentními argumentacemi proti legalizaci partnerských svazků

homosexuálů na jedné straně a vytahováním skandálních kostlivců mocných na titulní stránky bulvárních plátků na druhé straně. Je pravda, že Gogol tuto motivaci nikde zjevně nesignalizuje, ale na druhé straně se jí text zase až tak nevzpírá. A v podobě „drhácké“ inscenace mi připadala dovedena - za daných okolností - do celkem logické a čitelné podoby.

Posuzovat tuto inscenaci přísnými kritickými měřítky je za výše uvedených okolností jejího vzniku ne zcela regulární, i když na druhé straně tím, že se vystavila divákům, nabyla podoby finálního výrobku určeného ke konzumaci. Takže pár kritických poznámek si přece jen neodpustím: především je mi líto, že se nikde v programu nedozvím, z jakého překladu inscenátoři vycházeli - předpokládám, že si Gogola sami nepřekládali, ale využili textu, jehož autorství by měli přiznat. A v té souvislosti bych si ho dovolila hájit - těch triviálních a za uši tahajících „vylepšení“ Gogolova textu jsem ve včerejším představení vyslechla zbytečně moc.

Herecké výkony odrážejí jednak různou míru zkušeností a dovedností protagonistů, jednak z celé inscenace trčí fragmentárnost tvorby jednotlivých scén, více či méně zdatně vypracovaných, takže výsledek připomíná po herecké stránce víc zřetězení etud než stylově jednotný, propracovaný celek. Stejně tak scénografický princip sítě, v níž nakonec uvízne místo Podkolatova polapený Kočkarev, by si zasloužil preciznější herecké využití, než jakého se mu dostane. Ale to jsou všechno věci, na nichž se zřejmě podepsal způsob, jímž tato Ženitba vznikala. A úplně na závěr - včerejší fandovství publika mě přivedlo k poznání, že pro mnohé frekventanty kurzů v hledišti jsou ti na jevišti pádným důkazem, že to, co oni letos v Hronově prožívají, může mít konkrétní pokračování, výstup, smysl, završení. A o to přece konec konců také - nebo možná především - v Hronově jde.

Radmila Hrdinová

Jana Rampase,

**představitel Podkolatova
v Gogolově Ženitbě**

Jak vlastně vznikl RHD a vaše Ženitba?

Sešli jsme se loni na semináři herectví. Ženitbou jsme se zabývali celých deset dní. Dospěli jsme k tomu, že jsme ve 3 skupinách zinscenovali situaci Podkolatova a Agáty na židličkách, kde ho ona nahání. Všechny seminaristy Ženitba hodně bavila. Po předváděčce na JH nám bylo nabídnuto, že by se mohlo zahrát celé představení. Jedna skupinka si zvolila právě téma homosexuality, a protože to tu ještě nebylo, začali jsme se scházet od prosince, jednou za tři týdny a snažili jsme se dát to dohromady. Sešli se lidé, kteří jsou schopni spolu existovat. Většina seminaristů do toho šla s nadšením, které nám zůstalo do teď a doufám, že zůstane nadále. Velkou roli hrála touha zahrát si na Hronově.

Jaký je tvůj postoj k homosexualitě?

Já jsem v tomto směru spíš konzervativní, takže jsem nebyl zrovna nadšený, že hrají Podkolatova. Chtěl jsem hrát vždycky Nenažraného. Homosexualita je jev, který prostě existuje. Nemůžu být ani pro, ani proti homosexualitě. Sám nejsem homosexuál a proti homosexuálům nic nemám, jsou to prostě stejní lidé jako heterosexuálové a je mi jedno, „kdo s kým spí“, pokud je to na bázi dobrovolnosti.

Co si myslíš o přijetí Ženitby hronovským publikem a jaké jsou tvé herecké zkušenosti?

Myslím, že se o tom docela dost mluví. Určité výhrady jsou ke koncepci, např. na PC nás docela tepali, ale je v pořádku, že každý na to má odlišný názor a hledá jiné možné cesty, určité vylepšení. Vždycky je co zlepšovat. Myslím, že v celku byla Ženitba přijata kladně, úplně negativní názor jsem neslyšel. No a premiéra Ženitby byla zároveň i mou premiérou. Zkoušel jsem vždy jen věci, které se nikdy nedozkoušely - ne tedy moji vinou. Takže jsem byl dost nervózní a bylo to i vidět v prvních minutách, než jsem to trochu rozchodil. Naštěstí, nervózní měla být i sama postava a v tom se má skutečná tréma docela ztratit. Musel jsem si nejdřív „ořukat“ kontakt s divákem.

Len

Ohlasy seminaristů

■ Je to náročný, ale určitě se naučíme něco nového a já jsem to od toho očekával.

student Pavel z Liberce

■ Jsme v podstatě mučení vězňové, kteří z bolestné reality tohoto semináře unikají zvláštními způsoby do jiných světů a do cest po hvězdách.

Kamča z Prahy

■ S Michalem se můžeme toulat po hvězdách.

Gábina, už zase studentka a překladatelka španělštiny, 30 let

■ Můj pocit ze semináře... maximálně pozitivní. Přinejmenším to, že je to pantomima, to jsem chtěl vždycky dělat, že je to pohyb, že rozvíjíme pohybové vlastnosti člověka a pasujeme je do divadelního kontextu. Zatím pracujeme jen s jednotlivými prvky, které dáme do divadelní hry. Zatím se rozhýbáváme, tak uvidíme. Miná rakastan sinua („Miluje mě“ finsky...)

Ondřej, jde studovat do Brna

■ Tak já jsem tady hlavně kvůli synovi, aby poznal i něco jiného. Chodí na lidušku, kde dělají mluvené slovo a klasické divadlo.

pan Müller z Brandýsa

■ Mě se to tady líbí celkově.

syn Filip Müller z Brandýsa

■ Pantomimu jsem si vybrala, protože miluji pohyb.

Katka z Přelouče, studentka

■ Pidän siitä. (Líbí se mi tu.)

Mírva, 19 let, Finsko

■ Olen iloinen että olen sillä. (Jsem ráda, že jsem tu.)

Vilma, 18 let, Finsko

A CO TAKHLE EMKO

TŘETÍ DEN JE DNEM KRIZOVÝM, KRITICKÝM, TUDÍŽ ODPOČINKOVÝM...

„Tak, začneme trochu pohybem“... tahle Michalova věta mě v devět ráno moc nepotěšila, ale nakonec jsem byla ráda, že jsem zrovna tam, kde jsem. A to v tělocvičně místního Sokola na jedné z žíněnek. „Trochu pohybem“ znamenalo masáž krku a zad, protože třetí den je dnem krizovým, kritickým, tudíž odpočinkovým... Díky skvělému prostoru, který tělocvična nabízí, zapojil Michal Hecht do svého semináře pantomimy i hodně cvičebních prvků a různé akrobatické kousky (kotrmelce, salta a přemety). A tak bylo potřeba dát těla účastníků zase trochu do pořádku, protože jinak dostávají „do těla“.

Žíněnky do kruhu, klid, ticho - Rada seminaristů zasedá: „Pojďme se společně domluvit“... A tak se postupně dozvídám z různých nápadů a návrhů, o čem asi bude finální divadelní tvar. Tedy, o čem by mohl být. Padlo totiž hodně myšlenek a názorů, ale všichni seminaristé vesměs krouží kolem stejného tématu. Jde tedy o společné sjednocení se na provedení. Nechci nic dopředu prozrazovat a ani sama pořádně nevím, jak to v Emku dopadne s příběhem, který si utvářejí, ale takové malé postřehy snad pustit do světa můžu... Z „žíněnkového zasedání“ vyplynulo, že existuje určitá předloha, která slouží spíše jako inspirace. Jde o příběh člověka „tuláka“, který se toulá po hvězdách, v minulých životech, v různých příbězích, a stále se potýká s „rudou zlobou“, která ho provází na každém kroku, ale přesto se v určitých momentech cítí i šťastný a svobodný. V nápadech na realizaci zaznívalo převážně věčné téma boje dobra se zlem a také lásky - té, co dokáže zázraky, hory přenáší a zkrátka je mocná. I když... svěrací kazajka, ta když chytne, tak nepustí.

Lenka Novotná

A CO TAKTILE EMKO

Tulák po hvězdách

a Michal Hecht, lektor semináře pantomimy a nonverbálního divadla

Ze začátku se snažím o to, aby si každý oťukal pohybovou techniku. Děláme různé sbližovací rituály a hry napomáhající k tomu, aby se účastníci poznali mezi sebou, a hlavně aby ve skupině vzniklo sjednocení. A pak se společným vědomím přistupujeme ke knize, kterou jsme si zvolili jako nosnou (Jack London: Tulák po hvězdách), ale netvrdím že půjdeme důsledně podle scénáře. Spíše nám „Tulák“ bude nabízet určité vodítko a téma. Nakonec se můžeme odchýlit, kam budeme chtít. Většina seminaristů knihu přečetla a zbylým jsem ji dovyprávěl. Dnes už máme přibližnou představu a hledáme náš pohled na věc, jak uchopit realizaci, jak hrát. O tom všem si zatím jen povídáme, a až se skupina

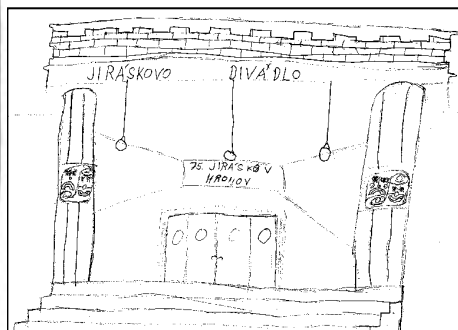

trochu stmelí a vytvoří se komunikace mezi námi, vybereme si, kterým směrem se chceme ubírat a rozdělíme se. Nejdříve se naučíme pracovat ve skupinách na obecných etudkách, kdy budeme známé pohádky nebo vlastní příběhy přepracovávat do neverbální. Myšlenku či příběh bude třeba upravit tak, abychom ho uměli znázornit jen pohybem. A až se účastníci naučí tento systém práce, tak si vybereme témata z knihy a ze společných úvah a začneme vše převádět do neverbální podoby. Až najdeme metafory a „spojovák“, způsob, jak to chceme znázornit, tak začneme tvořit vlastní představení, což je otázka dvou dnů.

Skupina je velice dobrá. Hned první den byli všichni perfektně naladěni. Dost často se mi stává, že je v dílně nějaký rušivý element, ale tady musím říct, že není. A naopak jsem mile potěšen tím, jak to funguje i s cizinkami, které měly ze začátku strach, že bude mezi námi jazyková bariéra. Ale funguje to krásně, vždy se jich někdo ujme a překládá a nebo to říkám dvojjazyčně. V semináři mám dvě Finky a jednu Rakušanku. Vytvořil se leták, který měl být rozeslán do zahraničí, ale asi nebyl, a proto se nepřihlásili další.

Soukromě jsem ho poslal do Finska, kde jsem kdysi učil, a tam se dostal do ruky mé bývalé žákyni, nyní jejich režisérky. Ona jim to doporučila. A Rakušanka je moje bývalá studentka.

V minulých letech jsme kvůli prostorům nemohli dělat speciální fyzický trénink. Letos jsem poprosil o tělocvičnu, takže přidáváme prvky akrobacie, trochu sportujeme, což bych rád použil i v představení: bojové techniky, mlácení o zem a tak. Seminaristi se tu musí naučit i základy přemetu, salta, chození po rukou...

Seminaristi

- jsou mezi nimi hlavně studenti, budoucí či současní pedagogové, ale i počítačová odborníci, studenti uměleckých škol. A dojmy?

■ Slyšela jsem o paní Fischerové, že je příjemná, že má nadhled, že to dokáže dobře podat. A musím přiznat, že to předčilo mé očekávání.

■ Čekala jsem, že seminář bude dobrý, doporučovala mi ho spousta lidí. A jsem moc ráda, že jsem sem šla, protože je to moc zajímavé. Řekla bych, že i pro život. Člověk v tom najde hodně ze sebe, z obyčejného života, z oblasti komunikace s lidmi.

■ Mám pocit, že se nadnáším. Tady je tak silná energie, která jde z paní Daniely, že úplně levituju, nechodím pevně po zemi a cítím se hrozně otevřená.

■ Sešli jsme se skvělá parta, a prostředí je moc příjemné. Všichni se chovají skvěle, kamarádsky. Začínám si uvědomovat spoutu věcí z nonverbální komunikace, které jsem dřív přehlížela. Je to dobré i proto, že bych chtěla zkusit na herectví.

■ Já jsem od divadla odešla, hledám to spíš do každodenního života. Musím říct, že jsem strašně nabitá, krásně naladěná a je mi tu mezi mladými lidmi strašně prima.

■ Já jsem ten pitomec, který dělá ty chyby, takže je to docela dobré srovnání. Sama učím, tak to znám, jaké je to být autorita, a tady mi vyhovuje, že můžu plácát úplně kraviny a nemusím být ta chytrá.

■ Mám z toho dobré pocity, všímám si věcí, kterých jsem si nikdy předtím nevšimla.

■ Ta energie je úžasná! Všichni, ať chtějí nebo nechtějí, to musí přijímat.

A CO TAKHLE ENKO

N JAKO NONVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

Motto: První dojem, který ovlivňuje naše mínění o člověku, si uděláme během prvních čtyř minut.

Čas od času bádám po tom, proč jsem udělala zrovna tenhle pohyb, proč si můj kolega mne ucho, sahá si na nos nebo hýbe obočím. Protože už vím, že tohle je neverbální komunikace, která prozrazuje naše nejniternější pocity a může nám toho spoustu říci o ostatních. Zjevně tuhle vědomost sdílím s mnoha dalšími, přinejmenším s těmi, kteří stojí každoročně ve frontě na kurs nonverbální komunikace Daniely Fischerové. Těch šťastných výherců je letos přes dvacet. Na jeden den jsem měla šanci stát se jedním z nich. Paní Daniela totiž nekompromisně řekla, že se musím semináře aktivně účastnit. A v tu chvíli začal můj boj pocitů, který znám už od dětství - obrovská touha zapojit se a zbabělý strach, který mě stahuje spíše do pozice pozorovatele, který se může tvářit jako mrtvý brouk. Takže tentokrát mi pozice mrvého brouka dopřána nebude. Usedám společně s ostatními do kruhu. Nejprve trojím vyslovením všichni ostatní „uctí mé jméno“ (stejně pak uctili i našeho redakčního fotografa). V drobných glosách připomíná paní Daniela běžné problémy, které bychom snad ani s psychikou nespojovali. Víte třeba, že vytrvalá zácpa, přijedete-li na nějaké nové místo, signalizuje zasuté instinkty pravěkého zvířete, které je zablokováno strachem?

A pak už je tu onen pověstný proud energie paní lektorky, který strhává ostatní. Informace se valí jako řeka po několikadenních deštích - jsou stejně fascinující jako hrozivé. Začneme si totiž uvědomovat své skryté bolístky, bloky, nevyslovená přání a nemožnost skrýt se před nimi. Dnešek plnými hrstmi nabízí nahotu fyzickou, ale ukázat nahotu psychickou je pro většinu z nás stále těžké. Začneme tedy třeba od očního kontaktu. Jste severský, středoevropský nebo jihoevropský typ - díváte se rádi a často lidem do očí nebo uhýbáte pohledem? V kterém typu je vám dobře? A víte, že nevědomým pohybem obočí dáváte při pozdravu najevo, že toho člověka vidíte rádi? Nepohne-li se vám obočí, znamená to nějakou zradu... Takže pozor na obočí druhých (ale i svoje)! A víte, co jsou autokontakty? Všimli jste si, kam vám instinktivně vyletí ruka, když vám někdo nenadále položí nepřijemnou otázku? Sáhnete si na hlavu, na nos, na ústa, na krk či na prsa? Podle toho váš protějšek znalý nonverbální komunikace odhalí vaše pocity a přístup - hodláte vědomě lhát, zpracovat odpověď racionálně či emocionálně nebo prostě vnitřně odmítnout informaci sdělit?

Nejdůležitější je dýchání. Tak si to zkusíme - jste rychlí nebo pomalí dýchači? V kroužku se nádechy za pět minut liší více než o desítku nádechů. A pak další zkouška - máte krátký či dlouhý dech? Mně vyjde, že ho mám krátký, a cítím se handicapovaná, protože mám dojem, že je to špatně. Ale je to dobře! Sebevědomí tak zase trochu stoupne...

A víte, co je červený a bílý hněv? Víte, že důvěryhodnější jsou lidé s hlubším hlasem? Hádejte,

A CO TAKHLE ENKO

kdo z našich politiků má hlas pro získání sympatií nevhodný?! Abychom se procvičili, kruh rozdělený na dvě části si po vzoru voicebandu zkusí říkat v kontrastu dva podobně znějící sousloví s rozdílnou náladou - strachu, smutku či hněvu. Po chvíli praktického cvičení přijde zase teorie. Používáte plné či prázdné pauzy, a které plevné slovo se vám objevuje v řeči? No, jen si zkuste dělat čárky, kolikrát řeknete v hovoru slova jako, prostě, v podstatě, víš co... A pak je tu odměna - NIŠPÁTA BHAVANA (uprchlíkův palác), neboli dechové cvičení na zklidnění. (Pozn. hercům se může hodit na zbavení se trémy). Zítra se budou zabývat lhaním a jeho projevy. A na závěr kursu prý bude cílová prémie - téma flirtování. Až potkáte lidi, kteří se vám budou dívat do očí, usmívat se na vás, ale necenit zuby a hýbat obočím při pozdravu, mohli by to být právě frekventanti kurzu nonverbální komunikace. Ale možná i jiní seminaristé, kteří se prostě o nonverbálku nemusí starat, protože jsou na Hronově rádi, a tak to i jejich podvědomí dává znát...

Jana Soprová

Jak to vidí Daniela Fischerová?

Myslíte, že jsou dnes lidé otevřenější či uzavřenější?

Dnešní společnost je zásadně otevřenější vůči osobním tématům, a ta neverbálka je hodně osobní téma. Já, když jsem byla mladá holka, moje úplně první práce byla na psychoterapeutickém stanovišti v Lovči. Ten výraz psychoterapie nikdo neznal, bylo to abrakadabra, a představa, že se ti lidi léčí tím, že si navzájem líčí své osudy, mluví o intimních věcech a jeden druhému do toho nechá nahlížet a radit, to bylo pro tehdejší společnost neuvěřitelné, domácí věci se ven nevynášely. O manželských problémech se mluvilo jenom s nejdůvěrnější kamarádkou, ale dělat z toho přicip byla šokující novinka. Ta otevřenost je daleko větší, lidi daleko snáz mluví o věcech intimních, osobních.

Slyšela jsem od frekventantů domněku, že po tom týdenním výdeji energie musíte být zcela vyčerpaná?

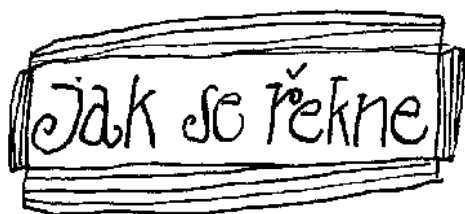
Ale vůbec ne. Přiznám se. Já mám osobnostní úchylku - strašně ráda učím. Mě to opravdu baví. Nerada lidi ovládám, ale strašně dělám tzv. chytrou a vysvětluju, co a jak. To je moje oblíbená role. Nevyčerpávám se.

Zdalo se mi, že seminaristé jsou až neobvykle vstřícní, otevření. Je to běžné?

Nemůžeme brát lidi, kteří přijedou na JH, jako standard. Je to luxusní výběr. To jsou lidi, kteří se sem prodychtili. S nimi se pak hrozně dobře pracuje, protože jsou dobře motivovaní. Když už jsou tady, tak chodí a učí se, zapisují si. Není to ta nucená školní docházka.

V předcházejících letech jsem měla na Hronově semknuté skupiny lidí, kteří se znali a byla tam spousta lidí středního věku a starších, dokonce studenti starší než já, což už se skoro nevyskytuje. Znali se navzájem, věděli jeden na druhého všechno. Tohle jsou mladinký lidi, takže se s nima pracuje trochu jinak. Je to nepatrně těžší v tom, že se neznají navzájem. Jsou to živí prima lidi, dobře reagují, spoustu věcí k tomu chtějí říci, nedělají otrávený ksichty. Já jsem je hned na začátku varovala, že se pokusím za ten týden do nich narvat informací, co jen se vejde. A že mě mají upozornit, kdybych na ně toho ve své učitelské náruživosti valila moc... Zatím se neozvali.

jas

SLOVNÍČEK

anglicko tzv. coolness – český

in- yer- face theatre – anglický výraz pro divadlo coolness (ten se v Británii nepoužívá), doslova „do ksichtu“

confrontational plays – konfliktní hry

experiental theatre – divadlo zážitků

controversial drama – polemické drama

evocative play titles – názvy her vzbuzující různé asociace

personal persecution – útisk osobnosti

victimhood – šikana

abuse – zneužívání

generation X (Thatcher´s Children) – autoři, formující se v době M. Thatcherové

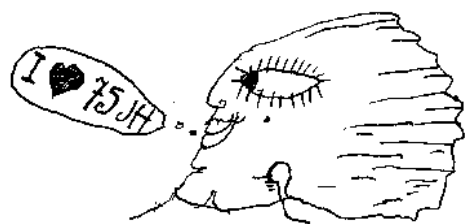
filty topics – oplzlé, obscénní náměty

Powerfull violence – otřesné násilí

explicit sexuality – otevřená sexualita

masculinity in crisis – krize mužnosti

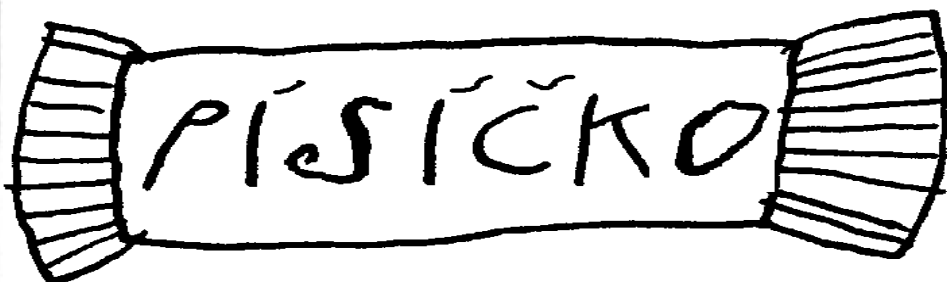
playful irony – hravá ironie

Svátek má...

Soběslave, Soběslave,
tvé hry jsou ty pravé
autor jsi nej
další hru nám dej!

Emilka Cípková

O interpretaci klasiků, divadelní iluzi a o porušování pravidel

Během prvního Problémového klubu letošního Jiráskova Hronova přes opakované výzvy moderátora Václava Špirita málokdo z pléna našel odvahu vstoupit do diskuse. O diskusní náplň klubu se tak postarali především lektori PC ve svých zpravidla obsáhlých vstupech.

Prvním mluvčím byl prof. Vladimír Štefko, který pronesl úvahu na téma interpretace. Interpretací se podle něj často nepřesně myslí úprava dramatického textu. Divadlo ale vládne dalšími prostředky, které umožňují dosáhnout mnohdy i zásadního posunu od původního díla. Aniž by tvůrci museli chovat pietu ke klasikům, je třeba dbát na to, aby interpretace původní text příliš neredukovala. Tvůrci mohou měnit významové akcenty, musí ale strukturu původního díla nahradit novou smysluplnou strukturou.

Expozice Gogolovy Ženitby v podání uskupení DRH vnáší téma homosexuální orientace. Je od začátku zřejmé, že se Podkolatov oženit ani nemůže. Fakt, že ze společenských důvodů se sluší být ženatý, se zdá být na celovečerní inscenaci málo. Nápad, který stojí na začátku, není samospasitelný – je třeba uvažovat, co s ním dál. Hru je vždy třeba „režirovat od konce“.

V případě Charleyovy tety místního souboru se projevil současný trend, který jakoby nedovoloval inscenovat klasiku bez vložení zpěvů a tanečků. I zde se jedná o neorganický „módní atak“, který narušuje strukturu hry.

Kladenští inscenátoři hledali vlastní přístup k Vančurovu Rozmarnému létu už proto, aby nenapodobovali známý Menzelův film. Soubor ale podává látku jako jakousi reportáž se zbytečnými „didaktickými“ vsuvkami a ochuzuje ji o její existencionální rozměr, přidává hudbu, která je v rozporu s poetikou autora. S Vančurovým slovem zachází civilně, což ale u tak stylizovaného jazyka není možné.

Prof. Jan Císař ozřejmuje, že pro Gogolovy prózy i dramata je charakteristický jistý iracionální rozměr, vzpírající se přísné logice. Například postavě Kočkareva chybí jednoznačná motivace, v jisté inscenaci byl například ztvárněn jako ďábel. Ve výkladu seskupení DRH Ženitba své tajemství ztrácí, zužuje se na racionální logiku.

Charleyova teta skutečně trpí nadbytkem písniček. Samotné písňové vstupy ale nemusí nutně narušit strukturu hry – mohly by totiž dobře posloužit v případě záměrné změny žánru.

V případě Rozmarného léta byl skutečně Vančurův jazyk překážkou, s níž se soubor V.A.D. nevypořádal. Milan Kundera psal ve své původní verzi Umění románu, že Kunderovo slovo nese své vlastní téma jen tím, jak zní, jak je postaveno. Ve Vančurovi milujeme slovo, aniž by

šlo o to tím slovem něco vyjádřit. Úvodní nedořečená replika „Tento způsob léta...“ i některé další momenty naznačují jistou šanci nebrat Vančuru s posvátnou úctou, ale se specifickým nadhledem. Tato šance ale zůstala nenaplněna.

Po vstupu Mgr. Vladimíra Zajíce, který poděkoval účastníkům kurzu režie – aktérům představení Ženitba – a pokusil se obhájit svou interpretaci hry, se k Ženitbě ze scénografického hlediska vyjadřuje Mgr. Pavel Purkrábek. Tvůrci inscenace podle něj našli šťastné řešení, nápad se sítí se ale brzy vyčerpá. Vzniká tak nebezpečí, že se ze sítě brzy stane jen prvoplánová metafora. Dobrá je ale hra s dalšími objekty, které jsou používány v zástupné funkci. Nejasná je koncepce kostýmů, místy je z nich patrná až snaha o dobovost, jinde zase o podtržení charakteru. Působí proto nejednotně.

P. Purkrábek připouje „výtku“ na adresu tvůrců Rozmarného léta za zbytečné prodlevy při přestavbách scény. Ty přitom mohly zůstat klidně odkryté.

Po interpretaci se druhým tématem diskuse stalo iluzivní loutkové divadlo. Třináctery hodiny plzeňského Střípku podle prof. Císaře navazují právě na tuto tradici, která začala být na sklonku 60. let pro loutkáře téměř nepřijatelná. Dodnes se loutkářské publikum dívá na iluzivní typ divadla s nedůvěrou. Soubor pracuje velmi důsledně s iluzí včetně vypracované perspektivy a vytváří tak fungující fikční svět. I z ohlasu diváků bylo zřejmé, že tento typ divadla ukázal svou sílu – Střípek to opravdu umí.

Doc. Ján Zavarský připomíná myšlenky Edwarda Gordona Craiga, který uvažoval o osvození divadla od jeho machy prostřednictvím mechaniky hry. O živém herci mluví dokonce jako o „nadroutce“. Loutky mají navíc větší možnosti než živý herec. Plzeňský Střípek tyto možnosti plně využil a inscenace je příkladem vynikajícího přetransponování literárního díla do divadelní podoby. Naproti tomu představení Malá večerní snítka Anny Duchaňové je ukázkou toho, jak by se loutkové divadlo vůbec nemělo hrát.

Mgr. Jakub Korčák připomíná emocionální působivost představení Třináctých hodin. Souboru se podle něj podařilo vytvořit mnohvrstevnatý svět s mnoha přesahy a vyvolávající mnoho asociací. Podobně jako u představení italského souboru.

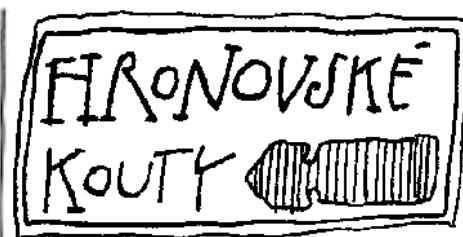

Představení Velká stolice (Stuhl – Gang) tyrolského souboru Perpetuum mobile vymezilo poslední větší okruh nedělní diskuse. Prof. Císař vyjádřil své překvapení nad tím, že bylo možné „umělý“ pohyb známý z klasického baletu či pantomimy použitím „svojitiny“ posunout k reálné situaci, která zpravidla vzniká z pohybu „přirozeného“, např. v činohře. Herci tak ruší pravidla, známá divadelníkům už z tisíc let staré indické učebnice. Soubor se svým svébytným pojetím klauniády dostává na pomezí beckettovsko-ionescovské poetiky.

P. Purkrábek doporučuje věnovat pozornost scénografii, která je úplně odlišná od jiných inscenací nekonkrétností a soustředěním na svou funkci. J. Korčák zmiňuje její mimořádnou estetickou působivost. J. Zavarský charakterizuje vizi souboru jako „šléný úřednický mechanický svět“. Představení sice může vyvolat asociace na Becketta či Ionesca (Židle), ale také nemusí. Některé gagy se vymykají nastolenému řádu a poselství se na konci neuzavře. Gagy zde fungují samy o sobě, představení postupně nabývá čím dál konciznějšího tvaru až v kontaktu s divákem.

Na závěr debaty vyzdvihuje moderátor V. Špirit skromnost italského souboru a jeho odvahu stále škrtat a vzdávat se tak mnoha nápadů.

Mgr. -jah-

Které místo je pro vás v Hronově nejnepříjemnější a tvoří neodmyslitelnou součást vašeho JH?

Jsem tady každý rok už po patnáct sezón. Stal se z toho zvyk. Nikoli prázdný, ale dobrý zvyk. A místa, která navštívím, stejně jako představení, nechávám na náhodě. Takže mým oblíbeným je spíš Hronov jako možnost a naděje, než konkrétní jeden prostor. Spoléhám na náhodu.

Doc. Milan Uhe, spisovatel, básník a člen čestného výboru Jiráskova Hronova

Dřevěný most přes řeku, na kterém každý rok kouřím doutník a dívám se do vody. Zalíbil se mi, protože je takový opravdový, udělaný tesařsky, festovně a fortelně. Líbí se mi taky hledět do řeky, protože člověk při tom může filozofovat, kouřit doutník a nic nezapálí: v nejhorším to hodí do vody nebo do ní skočí sám, kdyby chytil plamenem.

Rostislav Pospíšil, výtvarník

Triton, protože tam mají skvělá vína a potom Singerbar, jelikož čepují Kelta.

Mgr. Vladimír Zajíc, dramaturg a lektor semináře R

STALO SE Z HISTORIE HRONOVŮ

Názory na představení se do šedesátých let vyslovovaly pouze ve velkých plenárních diskusních fórech v bývalé Slávii a v Sokolovně. Jubilejní 30. ročník přinesl diskusní kroužky: herecký, režijní, dramaturgický, kritický a pro přechodné návštěvníky. V těch letech stál v čele ochotníků Jiří Beneš, tehdejší šéfredaktor Ochotnického divadla (pozdější Amatérské scény), vynikající režisér a vytrvalý recenzent ochotnických představení, prýsný i laskavý porotce přehlídek, soutěží a festivalů.

Na osobnosti se má vzpomínat a v jejich díle pokračovat. Co všechno za život věnovaný ochotnickému hnutí udělal, se dozvíte na internetových stránkách [www.amaterskedivadlo.cz/Osobnosti/Beneš Jiří](http://www.amaterskedivadlo.cz/Osobnosti/Beneš%20Jiří)

Ale jsou i Benešové regionální, místní nebo souborové. Ti by se v Databázi měli zachytit také. Pošlete o nich informace na adresu divadlo.baze@nipos-mk.cz.

Ptáte se, co všechno do takového portréru pro Databázi patří? Tedy: výčet působení v ochotnickém divadle nebo v institucích pečujících o jeho rozvoj, bibliografické údaje o pracích, jichž je autorem nebo v nichž je popisována jeho divadelní životní dráha, místo, kde jsou uloženy dokumenty o jeho činnosti, a pár fotografií v příloze. Ovšem - a to se nezbývá - všechno jen v elektronické podobě.

Klidně začněte třeba pár řádky o sobě.

-jv-

Beneš Jiří, foto archiv

Z MATICE DO COMMEDIE

Divadlo Commedia Poprad patří k neúspěšnějším slovenským divadelním souborům, a po úspěších doma na Slovensku bylo v letošním roce vybráno organizací AITA/IATA na mezinárodní festival v Monaku. Proto jsme se zeptali režiséra a herce VLADA BENKA jak na historii souboru, tak i na účinkování na festivalu.

ROZHOVOR

Dočetla jsem se, že váš soubor už existuje přes třicet let. Patříte k pamětníkům začátků?

Jsem jedním ze šesti či sedmi členů, kteří založili tento soubor v roce 1968. Tehdy se to jmenovalo Divadlo Matica pri Závodnom klube Tatrasfalt Poprad Matejovce. Je to moje rodiště, a tak jsem i žil. Po čtyřech letech, když nám odešel režisér, ujal jsem se režie já a to mi zůstalo. Předtím jsem jenom hrál, a potom se mi úlohy znásobily - byl jsem režisérem, hercem, dramaturgem. Přiznám se, že nejvíc mě baví dramaturgie, protože strašně rád hledám nové neokoukané věci, chci stále překvapovat diváka. Takže náš repertoár byl opravdu hodně pestrý, každoročně připravíme nejméně jednu hru. A za ta léta máme 8-9 slovenských premiér, tedy her, které skutečně před námi na Slovensku nikdo neinscenoval ani na poli amatérském, ani profesionálním.

Jak jste přiznal, slovenskou premiérou je i Malka. Jak jste k ní došli?

Asi před dvěma lety jsme našli v souboru takovou dobrou konstelaci, přesné typové obsazení, které se nám přesně hodilo na Malku. Tak jsme se do toho pustili. Kolega Čižmárik vymyslel druhý plán, desatero božích příkázání, a tyto znaky - symboly nám pak velmi pomohly při herecké práci, že už to nebylo tak náročné, ba právě naopak. Těšili jsme se z toho, a dozrálo to do takového solidního tvaru, mělo to opravdu

dobré výsledky, jak na soutěžní půdě, tak i když to hrajeme pro běžné publikum různých věkových kategorií. Vstřícně to přijímají jak diváci na Slovensku, tak v zahraničí. Po udělení Ceny za tvůrčí čin roku 2004 na Scénické žatvě v Martině jsme byli nominováni na prestižní světový festival v Monaku, který se pořádá jednou za čtyři roky, byli jsme velmi rádi, tím se nebudu tajit. Je velmi těžké se tam dostat, vím, jaké je úžasné síto na tento festival.

Z monackého festivalu jste se právě vrátili. Jaké byly ohlasy?

Jeli jsme do Monaka samozřejmě s obavami, že vznikne jazyková bariéra, ale naštěstí se to nestalo. Hráli jsme na festivalu dvakrát, na představení přišli zahraniční účastníci ze 24 států, a jejich reakce, když za námi přišli po představení, byly opravdu krásné. Kdybychom měli možnosti, tedy finanční prostředky především na dopravu, dostali jsme pozvání minimálně na 9-10 festivalů. Ale bez peněz je to těžké realizovat.

Jak to bylo a je s vaším repertoárem?

Byli jsme takový dost zvláštní soubor, protože jsme téměř vůbec neuváděli slovenskou klasiku ani současnou tvorbu. Vždy mě lákala ta světová, zabředli jsme například do italské, francouzské, anglické, švýcarské dramatiky. Dělali jsme Brechta, Dürrenmata, Maeterlincka, to byly takové fajnové věci, na kterých jsme rádi pracovali.

V nové sestavě jsme zjistili, že inklinujeme k takovým vážnějším věcem, ale na komedii jsme nezanevřeli. Máme skvělou inscenaci Zabijačka, kterou jsme hráli v Hradci Králové, v Jihlavě, v Budějovicích, v Ústí nad Orlicí, na přehlídce v Třebíči jako hosté. Je to skvělá komedie, ale má také další plán - přinutit diváka, aby přemýšlel, aby se zamyslel a uvědomil si, že to není jen takový bezbřehý humor, ale má to i své vykřičníky. Z té další tvorby uvedu ještě tragikomedie od A.P.Čechova Když muži pláčou, tři jednoaktovky, které na sebe navazují. Diváci se smějí, ale zároveň jim přeběhne mráz po zádech. Je to přesně tak, jak to Čechov kdysi chtěl. Jedna věc už bohužel není na repertoáru, ale kdybychom se nějak přinutili, tak by se to dalo hrát dál. Byla to inscenace hry Borise Viana Budovatelé říše, se kterou jsme byli v Tunisu na festivalu před třemi lety. Pětset Arabů tomu rozumělo! Takže pro nás bylo takové vyznamenání, že na festivalu, kde se neudělují ceny, nám udělili zvláštní cenu za působivé výtvarné zpracování.

Jana Sprová

Mistr Jirásek by zajásal!

Je to asi marný jiráskovský boj, ale i v době internetu a nezájmu o kvalitní teatrologickou a divadelní literaturu vycházejí v této zemi knihy o divadle a pro divadelníky. Část z nich, které ARTAMA vybrala jako zvláště vhodné pro amatérské divadelníky, si můžete přímo zde, konkrétně ve stánku umístěném v nedostavěné části divadelní budovy vlevo od vchodu do foyeru Sálu Josefa Čapka, zakoupit. A to dokonce za výhodné ceny!

Mezi nabízenými tituly upozorňujeme například na tyto:

Václav Martinec: Herecké techniky a zdro- je herecké tvorby

Příručka ke studiu herectví od zkušeného divadelního pedagoga, režiséra a choreografa doc. Václava Martince. Pomůcka pro všechny zájemce o herectví, o studium na středních, vyšších i vysokých školách a pro studenty těchto škol.

191 stran, cena 119,- Kč

Jiřina Hůrková - Jan Roubal: Orten v divadle poezie

Publikace z metodické řady o inscenování poezie přináší kromě výkladu Ortenovy poetiky a složek inscenace divadla poezie také zásadní poznámky k poetice divadla poezie včetně jeho definice.

110 stran, cena 100,- Kč

Kolektiv autorů: Pódia z krabičky

Knihy je nesoustavným nahlédnutím do historie malých neprofesionálních scén 60. let 20. století a vznikla z podnětu ministra kultury Pavla Dostála. Nejedná se o teoretickou studii malých forem, ale hlavním smyslem a cílem publikace je zachytit atmosféru 60. let. Z úvodní studie Vladimíra Justa a medailonů Ondřeje Suchého, Jany Machalické nebo Eduarda Světlíka se můžete dočíst o turnovském Kompas, karlovarské Kapse, ostravském Pod okapem a Divadlu Waterloo, litvínovském Docela malém divadle, brněnském divadle X, pražském Inklemu nebo olomoucké Skumařce, ve kterém působil Pavel Dostál. Amatérská divadla malých forem mapuje i pětideskové album se stovkou jejich písní. Text je doplněn seznamem divadel, o kterých medailonky nevznikly.

188 stran, 5 CD, vázané. Cena 255,- Kč

úterý 9. srpna 2005

9:00 - 13:00 - semináře a dílny

10:00 - Zahrada za čajovnou Bílý drak
Soukromé loutkové divadlo POLI z Hradce Králové
Pohádka pro děti Pustý les

14:00 - 16:00 - Jídlna Hotelové školy
Problémový klub (PC)

16:00 (A), 20:00 (B) - Jiráskovo divadlo
Kroužek divadelních ochotníků Hvozdná
Gabriela Preissová: Gazdina roba

16:30 (C), 18:30 (B2), 21:45 (A2)
Základní umělecká škola
dDDD ZUŠ Děčín
Arménská pohádka: O líné a lakomém

17:00 - Park Aloise Jiráska
Koncert kapely BIGBAND ALDIS HK

16:30 (B), 20:00 (A) - Sál Josefa Čapka
Divadlo Vosto5 Praha - divize Teatro Piccolo
Primitivo
Ondar Cihlár a Petar Prokop: Košičan 3

20:00 - Park Aloise Jiráska
Koncert Ženského komorního sboru

21:00 - Dvůr ZŠ
Divadelní STAND´ART
BLB!

21:30 - Čajovna Bílý drak
Z Davu (jazzpop)

22:30 - Park Aloise Jiráska
DS M+M Hranice
Kulhavý mozek aneb Výbuch
na Jičínském zámku

Za režisérskými vestičkami

Na divadelním festivalu jako je JH si nelze nevěšimnout vysoké koncentrace osob v béžových a šedých vestách bez rukávů. V souboru jsme si už zvykli vnímat je prostě jako součást koloritu divadelních přehlídek, tím spíš pak Jiráskova Hronova. Přesto je vestička oblíbeným tématem našich úvah a zdá se, že si věc zaslouží diskusí v širším plénu. K tomu nám poslouží několik vstupů v příštích číslech zpravodaje JH.

Čili: Ví někdo, proč mají divadelní režiséři, dramaturgové a vědci v oblibě vestičky bez rukávů? Prosíme pište do redakce!

Kazimír Lupinec, V.A.D. Kladno

pondělí 8. srpna 2005

9:00 – 13:00 - semináře a dílny

14:00 – 16:00 - Jídelna Hotelové školy
Problémový klub (PC)

14:30 (A), 19:30 (B) - Jiráskovo divadlo
Kabaret Caligula Praha
Štěpán Benyovský, Ondřej Gabriel, Tadeáš
Petr, Lukáš Rumlena: Hamlet: Přání zabít

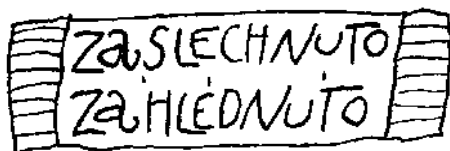
15:30 (C), 17:30 (A1), 22:15 (B1)
Základní umělecká škola
dDDD ZUŠ Děčín
Arménská pohádka: O líné a lakomém

16:30 (B), 20:00 (A) - Sál Josefa Čapka
Malá scéna Zlín
Valentin Krasnogorov: Pelikáni v pustině

17:15 (A2), 22:00 (B2) - Park Aloise
Jiráska
Bílé divadlo Ostrava
Jan Číhal a Vladimír Machek:
Z toho obrazu už nikdy neodejdu

19:00 - Park Aloise Jiráska
Vystoupení hudební skupiny SWING
SEXTET Náchod & vocal H - KVINTET
Trutnov

21:00 - Dvůr ZŠ
Divadelní STAND´ART - Divadlo Vosto5
Praha: STAND´ARTNÍ KABARET

... na PC klubu...

- jeden z mnoha tajných snů pana profesora Císaře je zahrát si roli Stephena Spettigua v Charleyově tetě a mrzí ho, že nebyl hronovským souborem osloven
- Mgr. Vladimír Zajíc přesvědčil všechny přítomné o tom, že Ženitbou Gogolovi ruku nezkroutili. Dnešní doba je tak hnusně racionální. Opravdu, opravdu, opravdu.

... na ulici...

Na stánku ARTAMA se objevilo první i druhé číslo plátku laciného. Naše redakce by se ráda seznámila s redakcí, která se snaží velmi vtipným (ale marným) pokusem zahltit novinové stránky. Těšíme se.

Moji milí divadelní přátelé, kolegové i nepřátelé!

75. Jiráskův Hronov vyrazil ze svého startovního pole. Až do sobotního ohňostroje se budeme setkávat ve městě plném divadelních inscenací, herců, lektorů i kritiků. Všechny nás organizátory těší Váš zájem o divadelní kumšt, který se v naší malé zemičce urodil za poslední rok, a nejen v ní. Je naším cílem a velkým přáním, abyste se tu cítili „jako v druhém domově“, jak podotkla paní starostka Hronova Hana Nedvědová na schodech Jiráskova divadla při slavnostním zahájení.

Není to snadný úkol, ale věřte, že se všichni snažíme, aby tomu tak bylo. Pokud byste měli jakýkoliv problém nebo připomínku, ať s ubytováním, vstupenkami nebo kvalitou jiných služeb, rádi VŠE s Vámi vyřešíme. Vždyť jsme tu pro Vás!

A všem hercům, kteří nám přijeli zahrát, přeji upřímně jako režisérka ZLOMTE VAZ !!!

Marcela Kollertová,
ředitelka KIS Hronov

ZPRAVODAJ

Zpravodaj 75. Jiráskova Hronova
Vydává organizační štáb

Šéfredaktor: Zuzana Vojtíšková
Redakce: Jana Soprová, Lenka Novotná,
Vladimír Hulec, Michal Drtina
Výtvarník: Rostislav Pospíšil
Fotograf: Ivo Mičkal
Oficiální stránky festivalu:
<http://www.hronov.cz>
Tisk: KONICA MINOLTA HRADEC KRÁLOVÉ
Cena: 9,- Kč
Redakční uzávěrka: 8. srpna 2005 v 4:57h

Vychází: 8. srpna 2005 v 15:00h
Neprošlo jazykovou úpravou!!!